

Rigsdagstidende.

1853. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 18.

Fjerde Sessions tredie Samling.

Syvende Møde.

Torsdagen den 23 Juni.

(Forts.)

Rosenørn: Saalænge denne Sag forelaae Rigsdagen som fremlagt af Regjeringen, havde jeg, for mit Bedkommende, besluttet at understøtte dens Fremme, fordi jeg troede, at der i dette Lovforslag var en ikke uvæsentlig Forbedring af de hidtil bestaaende Forhold, og fordi man, efter hele Sagens daværende Stilling, kunde være sikker paa, inden meget føie Tid at see Lovforslaget træde i Virksomhed. For Dieblikket staager imidlertid Sagen ikke ganske saaledes, og jeg vil derfor tillade mig at fremsætte nogle af de Betænkkeligheder, som jeg har ved det foreliggende Lovforslag, hvis store Værdi i mange Henseender jeg iøvrigt anerkjender.

Jeg mener, at der er en uafviselig Trang til at gjøre en Forandring i den hidtilværende Basis for de communale Rettigheder paa Landet. For den, der betragter Forholdet overfladisk, kunde det vel synes, efter de Forandringer, der ere foregaaede i den sidste Tid med Hensyn til Lehnbesiddernes Stilling i Amtsraadene, som om derved Alt var udslettet hvad der kunde siges at hidrøre fra Standsrettigheder, og at der kun nu var tilbage et udelukkende Hensyn til Formerne. Dette er imidlertid ikke ganske saaledes. Den qualificerede Stilling, som Eierne af visse Eiendomme nu have, er dog oprindeligt udgaaet derfra, at man her i Landet har dannet en særlig Klasse af Eiendomme, med Hensyn til hvilken man har havt omtrent det Begreb for Die, som man i tilgrændsende tydske Lande har kaldet „Rittergüter“; hertilands har man kaldt saadanne Gaarde, som havde været bes-

iddede af en gammel adelig Slægt, Sædegaarde. Nu er der vel foregaaet en meget stor Forbedring i vore Forhold i Sammenligning med mange af Naboforholdene, idet disse større Eiendomme hos os allerede for længe siden ere indordnede i de communale Forhold i den Kreds, hvori de ligge, — en Opgave, som endnu er Gjenstand for Kamp paa saa mange Steder, og om hvis Løsning man næsten synes at fortvivle. Men man har, ved at gjøre dette, indrømmet dem en særlig qualificeret Stilling, en Art Virkstemme, en Stemme, der tilkom dem, uden Hensyn til deres Formue, men blot med Hensyn til deres Eiendoms historiske Charakter. Det er med Hensyn til dette Punkt af Sagen, at jeg indrømmer, at, naar man vil røre ved de hidtil bestaaende Forhold, man da ikke kan opretholde Sædegaardenes hidtilværende Stilling, men maa ombytte den med et almindeligt Hensyn til Formuen; jeg vil kun, at dette Hensyn skal være et ligeligt Hensyn dertil. Jeg holder altsaa for, at man ved nærværende Lovudkast har gjort meget vel i at fjerne saadanne Ting af det ældre System, som man ikke længere kunde retsfærdiggjøre, men jeg troer tillige, at man er gaaet en Biet, der iglen i en anden Retning har været, om jeg saa maa sige, noget vel doctrinair. Jeg veed meget vel, hvorfra det har sin Oprindelse; det har sin Oprindelse fra det Udvalg, som var nedsat i Anledning af det Udcast til en Communallov, som jeg i sin Tid havde indbragt; der blev man nemlig enig om overalt, i Kjøbstæderne og paa Landet, at gennemføre Hensynet til de høist Beskattede, og at man gav efter derfor var væsentlig for at faae et fælles System, der paa lige Maade kunde anvendes paa Kjøbstad og Land, thi der var iøvrigt